

სამეზობლო პოლიტიკის გავლენა სახელმწიფოს საგარეო
ორიენტაციაზე: საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ცვლილება (2014-
2024)

ჭაბუკა ტიბუა

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტში პოლიტიკის მეცნიერების მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პოლიტიკის მეცნიერება და საერთაშორისო ურთიერთობები:

პოლიტიკის მეცნიერება

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ზარინა ბურკაძე, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ჭაბუკა ტიბუა

17.06.2025.

სარჩევი

შესავალი	1
თავი 1 - საქართველოს სამეზობლო პოლიტიკის კონცეპტუალიზაცია.....	7
თავი 2 - ლიტერატურის მიმოხილვა	10
2.1. „რეგიონები და სახელმწიფოები: საერთაშორისო უსაფრთხოების სტრუქტურა“ - ბარი ბუზანი და ოლე ვევერი	11
2.2. „როცა მთავრობა ირჩევს შეცვალოს საგარეო პოლიტიკა“ - ჩარლ ჰერმანი.....	12
2.3. საგარეო პოლიტიკის ცვლილების განსაზღვრა	13
2.4. საგარეო პოლიტიკის ცვლილების ეტაპები.....	14
2.5. „როგორ შევისწავლოთ საგარეო პოლიტიკის ცვლილება“ - იაკობ გუსტავსენი.....	16
2.6. საქართველოს სამეზობლოს კონცეპტუალიზაციის #1 ცვლადი - რუსეთი.....	16
2.6.1. პოსტ-საბჭოთა სივრცე: რეგიონალური უსაფრთხოების კომპლექსი რუსეთის გარშემო.....	16
2.6.2. რუსეთის „მასტერ-ნარატივები“	20
2.6.3. ჰობსიანური, ლოკიანური და კანტიანური პოლიტიკური კულტურა	21
2.7. საქართველოს სამეზობლოს კონცეპტუალიზაციის #2 ცვლადი - ავტორიტარული სამეზობლო	22
2.7.1. პრობლემური სამეზობლო.....	22
2.7.2. ავტოკრატიის მიერ მოწესრიგებული რეგიონი.....	22
2.8. საქართველოს სამეზობლოს კონცეპტუალიზაციის #3 ცვლადი - დასავლეთი	23
2.8.1. ევროკავშირის მეზობლური პოლიტიკა.....	23
2.8.2. ნატოს როლი კავკასიასა და შავი ზღვის სახელმწიფოების მიმართ.....	24
2.8.3. აშშ-ს როლი რეგიონში.....	25
2.9. გავლენები საქართველოზე	27
2.9.1. საგარეო პოლიტიკური კურსის ცვლილების ასახვა მმართველი პარტიის (საქართველოს) დისკურსში	27
2.9.2. საქართველოში მოვლენების განვითარება	27
თავი 3 - თეორიული ჩარჩო.....	28
3.1. თავდასხმითი რეალიზმი	29
3.2. „უსაფრთხოების რეგიონალური კომპლექსების თეორია“	30
3.3. ბენჟამინ მილერის თეორია	32
3.4. ჰიპოთეზა.....	33
თავი 4 - მეთოდოლოგია	33
თავი 5 - სამეზობლოს პოლიტიკური კონტექსტის როლი საქართველოს სტაგნაციურ საგარეო პოლიტიკაზე	35

5.1. რუსეთის გავლენა საქართველოს საგარეო პოლიტიკაზე	35
5.1.1 „აგვისტოს ომი“ - შემთხვევის ანალიზი #1	35
5.1.2. რუსეთის მიმართ დაწესებულ საერთაშორისო სანქციებზე არ შეერთება - შემთხვევის ანალიზი #2.....	38
5.1.3. „უცხოური გავლენების გამჭვირვალობის შესახებ“ კანონის მიღება - შემთხვევის ანალიზი #3.....	40
5.2. ავტორიტარული სამეზობლოს გავლენა - შემთხვევის ანალიზი #4.....	41
თავი 6 - მონაცემთა ანალიზი.....	42
6.1. ინტერვიუების შედეგები.....	43
თავი 7 - შედეგების მიმოხილვა.....	50
თავი 8 - დასკვნა.....	54
გამოყენებული ლიტერატურა.....	58
დანართი 1.....	61
დანართი 2.....	61

აბსტრაქტი

ნატოსა და ევროკავშირის მოწინააღმდეგე აქტორთან - რუსეთთან მეზობლობა, დიდ სირთულეებთან არის დაკავშირებული შავი ზღვის პოსტ-საბჭოთა სახელმწიფოებისთვის, რომელიც ხშირად მათ საგარეო კურსზე ზემოქმედებაში ვლინდება. შესაბამისად, ამ ნაშრომის მიზანია შეისწავლოს სამეზობლო პოლიტიკის როლი საქართველოს საგარეო პოლიტიკის განხორციელების ნაწილში. ამ ამოცანის განსახორციელებლად გამოყენებულ იქნა კვლევის თვისებრივი მეთოდოლოგია, რომელიც მოიცავდა ნახევრად სტრუქტურირებულ ინტერვიუს, სამაგიდო კვლევას, დისკურს ანალიზს, შემთხვევის ანალიზს და პროცესის რეკონსტრუქციის მეთოდს. კვლევის შედეგად დადასტურდა რუსეთის დომინანტური როლი საქართველოს საგარეო მისწრაფებების დაბრკოლების ნაწილში, რომლისთვისაც პირდაპირი სამხედრო აგრესია და ჰიბრიდული ომის მექანიზმებია ძალის დემონსტრირების მეთოდები. კვლევამ აჩვენა ასევე ავტორიტარული სამეზობლო გავლენების მნიშვნელობაც, რომელიც, ხშირ შემთხვევაში, ტრანზიციულ სახელმწიფოს უბიძგებს ადამიანის უფლებების დარღვევისა და დემოკრატიული დღისწესრიგის გადახვევისკენ. მოპოვებულმა მონაცემებმა აჩვენა დასავლეთის როლიც პოსტ-საბჭოთა სახელმწიფოების დაცვის ნაწილში, თუმცა ხაზი გაესვა არაერთ გამოწვევას, რომელიც საბოლოო ჯამში ვერ უზრუნველყოფს გარდამტეხ როლს ამ ფუნქციისთვის.

ამ კვლევამ შექმნა ცოდნა (ნეგატიური) მსოფლიოში გავლენების რეგიონალური გადანაწილებისკენ სწრაფვის შესახებ, რომელიც დიდი სახელმწიფოების ქმედებებში ვლინდება (აშშ, რუსეთი).

ნაშრომის წერის დროს შეიქმნა დაბრკოლება, კერძოდ ის, რომ ამომწურავად ვერ იქნა პასუხები გაცემული დასავლეთის გავლენების შესახებ, პოსტ-საბჭოთა სივრცეში, რადგან რუსეთ-უკრაინის საომარი მოვლენები აქტიურ ფაზაშია და მოვლენების მთავარი განვითარება ჯერ კიდევ წინ არის.

საკვანძო სიტყვები: საქართველოს საგარეო პოლიტიკა, სამეზობლო კონტექსტი, დასავლეთი, ავტორიტარული სამეზობლო, რუსეთი.

Abstract

Neighborhood with Russia, an antagonist actor of NATO and European Union, is associated with great difficulties for post-Soviet Black Sea states, which is often manifested in the impact on their foreign policy. Accordingly, the aim of this master's thesis is to study the role of neighborhood policy in the implementation of Georgia's foreign policy. To achieve this goal, a qualitative research methodology was used, which included semi-structured interviews, desk research, discourse analysis, case study, and process tracing. The research confirmed Russia's dominant role in obstructing Georgia's foreign aspirations, for which direct military aggression and hybrid warfare mechanisms are methods of demonstrating force. The research also showed the importance of authoritarian neighborhood influences, which, in many cases, push the transitional state to violate human rights and deviate from the democratic agenda. The data obtained also showed the role of the West in the protection of post-Soviet states, although a number of challenges were highlighted, which ultimately cannot provide a turning point for this function.

This study created knowledge (negative) about the desire for regional distribution of influence in the world, which is manifested in the actions of Great Powers (USA, Russia).

An obstacle arose during the writing of the paper, namely, that it was not possible to provide comprehensive answers about the influence of the West in the post-Soviet space, since the Russian-Ukrainian war is in an active phase and the main development of events is still ahead.

Key words: Georgian foreign policy, neighborhood context, West, authoritarian neighborhood, Russia.